

1121205 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อาจารย์ ดร.นันทน์ภัส นิยมทรัพย์

▶ เนื้อหา

- ▶▶ ความหมายของเนื้อหา
- ▶▶ ประเภทของเนื้อหา
- ▶▶ การเลือกเนื้อหา
- ▶▶ สารการเรียนรู้แกนกลาง
- ▶▶ กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

► ความหมายของเนื้อหา

เนื้อหา (Content)

เนื้อหาสาระ (Subject Matter)

คือ บทสรุปของข้อเท็จจริง (facts)

มโนทัศน์ (concepts)

การสรุปอ้างอิง (generalization)

หลักการ (principles)

ทฤษฎี (theories)

ที่รวมเข้าด้วยกันโดยวิธีการประมวลผลข้อมูล

(Ornstein and Hunkin, 2009: 234)

► ความหมายของเนื้อหา

ความรู้ กับ เนื้อหา

คือสิ่งเดียวกันไหม?

เกี่ยวข้องกันอย่างไร?

► ความหมายของเนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง ข้อมูล ความรู้ หรือ สิ่งอันเป็นสาระที่ได้ถูก
เลือกสรรจากวิชาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียน
มีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดหมายที่กำหนด
ในหลักสูตร (ตำรา บัณฑิต, 2542: 222)

► ความหมายของเนื้อหา

KNOWLEDGE

ความรู้ คือ
สารสนเทศที่ถูกจัด
ระเบียบไว้อย่าง
เป็นทางการแล้ว

Content

เนื้อหา คือ ความรู้
ที่ถูกเลือกไว้ตาม
จุดประสงค์ของ
การศึกษา

Knowledge

ความรู้ คือ เนื้อหา
เฉพาะการเรียนรู้
สอนตามระดับที่
**เพียงพอต่อการ
นำไปใช้**

▶ ประเภทของเนื้อหา

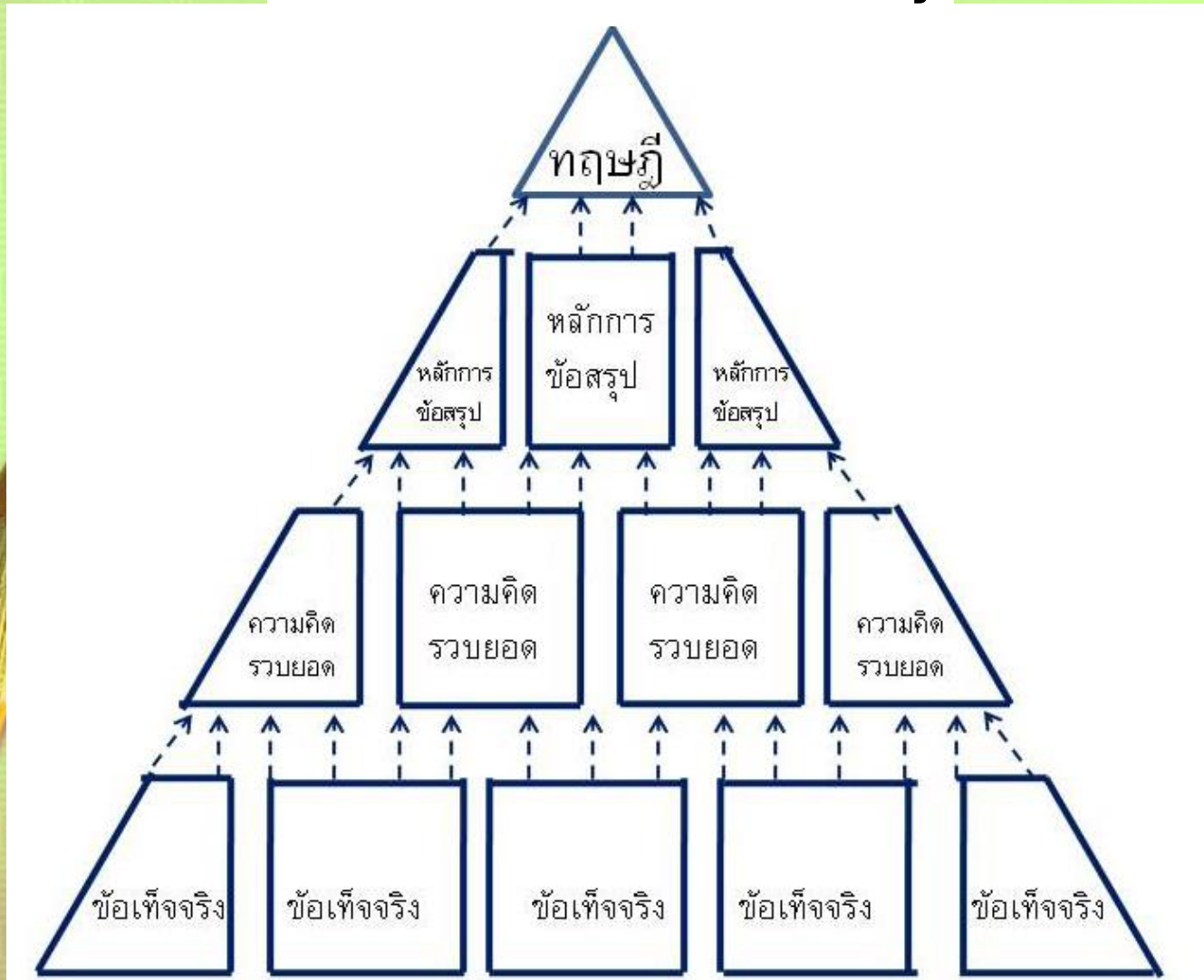
1. ประเภทสามัญทั่วไป
2. ประเภทที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะ
3. ประเภทที่เป็นข้อเท็จจริง เรื่องราวและหลักเกณฑ์ หรือเนื้อหาเชิงพรรณนา
4. ประเภทที่เกี่ยวข้อง
ค่านิยม

(Smith, Stanley and Shores, 1950: 274-277; อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542: 223)

1. ประเภทข้อเท็จจริงและกระบวนการ
2. ประเภทที่เป็นความคิดพื้นฐาน
3. ประเภทที่เป็นมโนทัศน์
4. ประเภทระบบความคิด

(Taba, 1962: 177-181; อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542: 224-225)

ภาพแสดงโครงสร้างความรู้

► การเลือกเนื้อหา

1. การพึ่งพาตนเอง (Self-Sufficiency)
2. ความสำคัญ (Significance)
3. ความเที่ยงตรง (Validity)
4. ความสนใจ (Interest)
5. ความสามารถของผู้เรียน (Learnability)
6. ความเป็นประโยชน์ (Utility)
7. ความเป็นไปได้ (Feasibility)

(Ornstein and Hunkin, 2009: 233-237)

(รุจิรั ภู่อาระ, 2551: 128-129)

ความสำคัญ

เนื้อหาที่มีทั้งที่เป็นความคิดพื้นฐาน มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด หลักการ การสรุปอ้างอิง อันนำไปสู่ภาพรวมทั้งหมดของ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การใช้ข้อเท็จจริงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ ควรมีเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการด้วย

การพึ่งพาตนเอง

เนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเชื่อมต่อ สติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ
ของตนเอง และผู้อื่น

เนื้อหาที่ช่วยปรับเปลี่ยนผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง
และสิ่งที่สังคมเป็นมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การร่วมเป็นส่วน
หนึ่งของคนอื่น ๆ ได้

ความเที่ยงตรง

เนื้อหาต้องเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์
ของหลักสูตร

ความสนใจ

เนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายในที่ทำให้ผู้เรียน
กระตือรือร้นและดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเอง

ความเที่ยงตรง

เนื้อหาควรตามยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่มักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ความสนใจ

เนื้อหาที่เป็นจุดร่วมระหว่างผู้เรียนและท้องถิ่นหรือสังคม
จะทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ความสนใจของตนเองสู่สภาพจริงได้ดี
ยิ่งขึ้น

ความเป็นไปได้

เนื้อหาที่ไม่ส่งเสริมความรุนแรงทางการเมือง
สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้สอนและแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

ความเที่ยงตรง

เนื้อหาต้องเป็นจริงซึ่งอาจเป็นเนื้อหาที่เป็นจริงตามสากลหรือเป็นจริงตามบริบทที่แตกต่างกันไป

ความเป็นไปได้

เนื้อหาที่สามารถให้ผู้สอนได้ตามจำนวนวันเวลาที่โรงเรียนกำหนด
สรุปคือเนื้อหาต้องเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสามารถ
เกิดขึ้นจริงได้

ความเป็นประโยชน์

เนื้อหาที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นนักวางแผน การคาดการณ์
เหตุการณ์หรือแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

ความเป็นไปได้

เนื้อหาที่บังคับผู้พัฒนาหลักสูตรในการเลือกเนื้อหาคือช่วงเวลาที่จัดการเรียนการสอน ทรัพยากร ความเชี่ยวชาญของบุคลากร บรรยากาศทางการเมือง พระราชบัญญัติหรือข้อกำหนด และงบประมาณที่มีอยู่

ความสามารถของผู้เรียน

เนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ความรู้หรือ
ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

ความเป็นประโยชน์

เนื้อหาที่มีทั้งเนื้อหาและกระบวนการที่มีผู้เรียนจำเป็นต้อง
เรียนรู้ในทันทีเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน
หรืออนาคตอันใกล้
และเนื้อหาและกระบวนการบางอย่างสำหรับความปรารถนา
หรือเป้าหมายของผู้เรียนในอนาคต

การพึ่งพาตนเอง

ผู้สอนต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุดหรือ
ประหยัดหรือคุ้มค่าที่สุดที่สุด คือ
คุ้มค่าที่สุดกับความพยายามในการสอน
คุ้มค่าที่สุดกับความพยายามของผู้เรียน
คุ้มค่าที่สุดกับขอบเขตของการสรุปอ้างอิงเนื้อหาสาระ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัดชั้นปี			ตัวชี้วัดร่องเขิน
ม. ๑	ม. ๒	ม. ๓	ม. ๔ - ๖
๑. วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน ๒. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ ๓. ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล	๑. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาการทำงาน ๒. ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ๓. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่าง	๑. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ๒. ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม ๓. อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน	๑. อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ๒. สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน ๓. มีทักษะการจัดการในการทำงาน ๔. มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ๕. มีทักษะในการแสวงหาความรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒	๑. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาการทำงาน ๒. ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ๓. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม สังเกต สืบค้น และบันทึกเพื่อใช้ในโครงพัฒนาการทำงาน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การจัดและตกแต่งบ้าน - การดูแลรักษาและตกแต่งสวน - การจัดการผลผลิต ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน มีขั้นตอน คือ การสังเกต วิเคราะห์ สร้างทางเลือก และประเมินทางเลือก เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียม ประกอบ จัด ตกแต่ง และบริการเครื่องดื่ม - การเลี้ยงสัตว์ - การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่ง

- การมีจิตสำนึกและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าเป็นคุณธรรมในการทำงาน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="627 121 1246 278">๑. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ <li data-bbox="627 307 1246 464">๒. ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม <li data-bbox="627 492 1246 735">๓. อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="1284 121 1922 835">● ขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นการปฏิบัติตามกระบวนการทำงาน โดยการทำตามลำดับขั้นตอน มีความสามารถทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="1342 578 1825 735">- การซัก ตาก พับ เก็บ เสื้อผ้าที่ต้องดูแลอย่างประณีต <li data-bbox="1342 763 1806 835">- การสร้างชิ้นงานหรือผลงาน <li data-bbox="1284 863 1922 1378">● ทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างให้ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และมีคุณธรรม เช่น<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="1342 1135 1787 1278">- การเตรียม ประกอบอาหารประเภทสำหรับ <li data-bbox="1342 1320 1729 1378">- การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์

สาระที่ ๒ การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง ๒.๑ เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน (ต่อ)

ตัวชี้วัดขั้นปี		ตัวชี้วัดช่วงชั้น	
ม. ๑	ม. ๒	ม. ๓	ม. ๔ - ๖
-	<ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิบายกระบวนการเทคโนโลยี ๒. สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง ๓ มิติ หรือภาพฉาย เพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลอง 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิบายระดับของเทคโนโลยี ๒. สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉาย เพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบ และแบบจำลองของสิ่งของเครื่องใช้หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิด 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิบายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่นๆ ๒. วิเคราะห์ระบบเทคโนโลยี ๓. สร้างและพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉาย และแบบจำลอง เพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการรายงานผลโดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงาน ๔. มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือเสนอความดีงามหรือประโยชน์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	-	-
ม.๒	<ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิบายกระบวนการเทคโนโลยี ๒. สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง ๓ มิติ หรือภาพฉายเพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้ หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการรายงานผลเพื่อนำเสนอวิธีการ	<ul style="list-style-type: none"> • กระบวนการเทคโนโลยี เป็นขั้นตอนการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของมนุษย์ ประกอบด้วย กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล เลือกวิธีการออกแบบ และปฏิบัติการ ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไข และประเมินผล • การสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยี ทำให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถย้อนกลับมาแก้ไขได้ง่าย

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป. ๔	<p>๑. อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>๒. ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ <u>อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน</u> <u>รับผิดชอบ และซื่อสัตย์</u></p> <p>๓. ปฏิบัติตนอย่าง <u>มีมารยาท</u> ในการทำงาน</p> <p>๔. ใช้พลังงานและทรัพยากร <u>ในการทำงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า</u></p>	<p>● <u>การทำงาน</u> เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลรักษาของใช้ส่วนตัว - การจัดตู้เสื้อผ้า โต๊ะเขียนหนังสือ และกระเป๋านักเรียน - การปลูกไม้ดอก หรือ ไม้ประดับ - การซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ - การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากใบตอง และกระดาษ - การจัดเก็บเอกสารส่วนตัว <p>● <u>มารยาท</u> เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การต้อนรับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในโอกาสต่าง ๆ - การรับประทานอาหาร - การใช้ห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องส้วม

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
3. ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น
  - 3.1 เป้าหมายและจุดเน้นระดับเขตพื้นที่การศึกษา
  - 3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
  - 3.3 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับท้องถิ่น
4. รับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง
5. เสนอคณะกรรมการเพื่อความเห็นชอบ

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
3. ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น
  - 3.1 เป้าหมายและจุดเน้นระดับเขตพื้นที่การศึกษา
  - 3.2 **สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น**
  - 3.3 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับท้องถิ่น
4. รับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง
5. เสนอคณะกรรมการเพื่อความเห็นชอบ

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

- **สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น**

- การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

- การใช้เทคโนโลยีมาสร้างสรรคงานอาชีพในท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง ๓.๑ เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยี

สารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

- **สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น**

- การออกแบบงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

- งานอาชีพเทคโนโลยีท้องถิ่น เช่น การทำมาหากิน ทำสวนยกร่อง ทำนาตลอดปี ทำไร่นาสวนผสม เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น กระจ่ายขูดมะพร้าว เตาแกลบ เตาแก๊สขี้หมู รถไถนา รถเกี่ยวข้าว เครื่องมือรดน้ำ ฯลฯ

แบบฝึกหัดการวิเคราะห์ตัวชี้วัด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

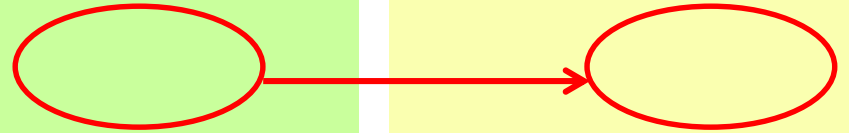
กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

มาตรฐาน

ตัวชี้วัด

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

หมายเหตุ

ระบุ จังหวัด /